

ASPECTE CONTEMPORANE ALE MANAGEMENTULUI, LEGISLAȚIEI ȘI ASISTENȚEI FARMACEUTICE

ARTICOLE IN EXTENSO

CZU: 615.1:616-053.2

PROVOCĂRILE ASISTENȚEI FARMACEUTICE PEDIATRICE ÎN FARMACIA COMUNITARĂ

CHALLENGES OF PEDIATRIC PHARMACEUTICAL CARE IN COMMUNITY PHARMACY

Lucia SÎBII

Catedra de farmacie socială „Vasile Procopisin”, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova

Autor corespondent: lucia.sibii@usmf.md

Rezumat: Asistența farmaceutică pediatrică în farmaciile comunitare implică numeroase provocări, de la dificultățile în adaptarea dozelor și formelor farmaceutice pentru copii, până la asigurarea aderenței la tratament și gestionarea comunicării eficiente cu părinții. Farmaciștii trebuie să facă față diverselor bariere, inclusiv lipsa resurselor și informațiilor adecvate, toate acestea în timp ce oferă o îngrijire de calitate și personalizată. Soluțiile inovatoare, formarea continuă și colaborarea strânsă cu medicii și părinții sunt esențiale pentru a răspunde nevoilor specifice ale pacienților pediatrici și pentru a îmbunătăți rezultatele tratamentelor.

Cercetarea efectuată pentru evaluarea provocărilor în asistența farmaceutică pediatrică, s-a făcut prin analiza a 291 de chestionare. Chestionarele au conținut 5 întrebări în partea generală și 31 întrebări în partea specială. Datele au fost colectate și prelucrate utilizând programul Microsoft Excel, permițând obținerea de statistici descriptive relevante pentru a evidenția provocările întâmpinate de farmaciști.

Analiza celor 291 de chestionare a relevat multiple provocări în asistența farmaceutică pediatrică în farmaciile comunitare. Majoritatea farmaciștilor (82,86%) lucrează în mediul urban, iar 84,86% au studii superioare. Dificultățile întâmpinate includ lipsa formelor farmaceutice adecvate (64,86%) și alegerea medicamentelor potrivite (55,71%). Aproximativ 68,86% dintre farmaciști consideră că ar trebui să fie implicați în promovarea aderenței la medicamente. Presiunea timpului (72,57%) și lipsa unui spațiu privat pentru consultanță (68,57%) sunt de asemenea provocări semnificative. În plus, 54,29% dintre farmaciști întâlnesc bariere lingvistice în comunicarea cu pacienții pediatrici și părinții/tutorii lor. Datele prelucrate au subliniat necesitatea unor strategii de formare continuă și îmbunătățiri infrastructurale pentru a optimiza asistența farmaceutică pediatrică, asigurând astfel o îngrijire de calitate și personalizată.

Analiza chestionarelor evidențiază multiple provocări în asistența farmaceutică pediatrică în farmacii comunitare, inclusiv lipsa formelor farmaceutice adecvate și presiunea timpului. Necesitatea formării continue și îmbunătățirea infrastructurii sunt esențiale pentru a asigura o îngrijire de calitate și personalizată pacienților pediatrici.

Cuvinte-cheie: farmaciști, îngrijiri farmaceutice pediatrice, asistență farmaceutică, provocări, formare continuă.

Summary: Pediatric pharmaceutical care in community pharmacies involves numerous challenges, from difficulties in adapting dosages and pharmaceutical forms for children, to ensuring adherence to treatment and managing effective communication with parents. Pharmacists must face various barriers, including the lack of adequate resources and information, all while providing quality and personalized care. Innovative solutions, continuous training and close collaboration with doctors and parents are essential to meet the specific needs of pediatric patients and improve treatment outcomes.

The research conducted to assess the challenges in pediatric pharmaceutical care was done by analyzing 291 questionnaires. The questionnaires contained 5 questions in the general part and 31 questions in the special part. The data were collected and processed using the Microsoft Excel program, allowing for the obtaining of relevant descriptive statistics to highlight the challenges faced by pharmacists.

The analysis of the 291 questionnaires revealed multiple challenges in pediatric pharmaceutical care in community pharmacies. The majority of pharmacists (82.86%) work in urban areas, and 84.86% have higher education. The difficulties encountered include the lack of appropriate pharmaceutical forms (64.86%) and the choice of appropriate medications (55.71%). Approximately 68.86% of pharmacists believe that they should be involved in promoting medication adherence. Time pressure (72.57%) and the lack of a private space for consultation (68.57%) are also significant challenges. In addition, 54.29% of pharmacists encounter language barriers in communicating with pediatric patients and their parents/guardians. The processed data highlighted the need for continuous training strategies and infrastructural improvements to optimize pediatric pharmaceutical care, thus ensuring quality and personalized care.

The analysis of the questionnaires highlights multiple challenges in pediatric pharmaceutical care in community pharmacies, including the lack of appropriate dosage forms and time pressure. The need for continuous training and improved infrastructure are essential to ensure quality and personalized care for pediatric patients.

Key words: pharmacists, pediatric pharmaceutical care, pharmaceutical assistance, challenges, continuing education.

INTRODUCERE

În contextul sistemului de sănătate actual, asistența farmaceutică pediatrică în farmaciile comunitare reprezintă un domeniu esențial, dar plin de provocări. Furnizarea de servicii farmaceutice copiilor implică o complexitate considerabilă, datorată atât diversității afecțiunilor pediatrice, cât și nevoii de adaptare a dozelor și formelor farmaceutice adecvate pentru această categorie de pacienți [1]. Farmaciștii comunitari se confruntă cu multiple dificultăți în asigurarea unei îngrijiri eficiente și sigure pentru pacienții pediatrici, aspecte care necesită o analiză detaliată și soluții inovatoare.

Una dintre principalele provocări identificate este legată de aderența la tratament în rândul pacienților pediatrici. Copiii, spre deosebire de adulți, prezintă dificultăți specifice în ceea ce privește respectarea regimului de medicație, din cauza factorilor precum gustul neplăcut al medicamentelor, dificultatea de a înghiți comprimate sau lipsa de înțelegere a importanței tratamentului [2]. Această problemă este accentuată de lipsa unor forme farmaceutice adecvate pentru copii, ceea ce determină farmaciștii să adopte soluții creative pentru a facilita administrarea medicamentelor.

Asistența farmaceutică pediatrică în mediul comunitar este influențată și de limitările legate de resursele disponibile. În multe cazuri, farmaciile comunitare din zonele rurale sunt afectate de un deficit de resurse materiale și umane, ceea ce îngreunează furnizarea unei îngrijiri adecvate [3]. În plus, diferențele semnificative între mediul urban și cel rural, în ceea ce privește accesul la servicii medicale și farmaceutice, subliniază necesitatea unor politici de redistribuire echitabilă a resurselor.

Un alt aspect important este necesitatea formării continue a farmaciștilor comunitari în domeniul asistenței farmaceutice pediatrice. Întrucât tratamentele și protocoalele medicale sunt într-o continuă evoluție, este esențial ca farmaciștii să fie la curent cu cele mai recente ghiduri și recomandări [4, 17]. Prin participarea la programe de educație continuă și cursuri de specializare, farmaciștii pot dezvolta competențele necesare pentru a gestiona cu succes provocările specifice asistenței farmaceutice pediatrice.

Provocările întâmpinate în asistența farmaceutică pediatrică sunt accentuate de complexitatea afecțiunilor pediatriche și variabilitatea nevoilor individuale ale pacienților [16]. De exemplu, copiii cu afecțiuni cronice necesită un regim de tratament personalizat și o monitorizare constantă pentru a asigura eficacitatea terapiei și minimizarea efectelor adverse [5]. Acest lucru presupune o colaborare strânsă între farmaciști, medici și părinți, pentru a dezvolta un plan de tratament optimizat care să răspundă nevoilor specifice ale fiecărui copil.

În plus, integrarea tehnologiilor moderne în practica farmaceutică poate juca un rol crucial în îmbunătățirea asistenței farmaceutice pentru copii. Utilizarea sistemelor informatice de gestionare a medicamentelor, a aplicațiilor mobile pentru monitorizarea tratamentului și a platformelor online pentru educația pacienților poate facilita comunicarea și colaborarea între farmaciști și pacienți, precum și creșterea aderenței la tratament [6].

De asemenea, este important să se recunoască și să se abordeze barierele culturale și lingvistice care pot afecta asistența farmaceutică pediatrică în farmaciile comunitare. În comunitățile diverse, farmaciștii se confruntă adesea cu pacienți și familii care au diverse niveluri de înțelegere a tratamentelor și care pot vorbi diferite limbi. Adaptarea serviciilor farmaceutice pentru a răspunde acestor nevoi specifice este esențială pentru a asigura o asistență farmaceutică eficientă și echitabilă pentru toți pacienții [12,14].

Nu în ultimul rând, trebuie menționat că asistența farmaceutică pediatrică în farmaciile comunitare necesită o abordare pro activă și empatică din partea farmaciștilor. Acest lucru implică nu doar furnizarea de informații și recomandări precise, ci și sprijinirea pacienților și familiilor lor prin educație continuă și consiliere. Farmaciștii trebuie să fie capabili să comunice eficient cu copiii și părinții, să răspundă întrebărilor și preocupărilor lor și să ofere soluții practice pentru gestionarea tratamentelor [15].

Concluzionând, asistența farmaceutică pediatrică în farmaciile comunitare implică o serie de provocări complexe care necesită soluții adaptate și inovatoare. De la problemele legate de aderența la tratament și disponibilitatea resurselor, până la necesitatea formării continue și utilizarea tehnologiilor moderne, toate aceste aspecte subliniază importanța unui efort concertat pentru îmbunătățirea îngrijirii farmaceutice oferite copiilor [7,9].

Acest demers este esențial pentru a asigura o îngrijire farmaceutică de calitate, adaptată nevoilor specifice ale pacienților pediatrici și pentru a sprijini farmaciștii în activitatea lor de zi cu zi, în beneficiul sănătății copiilor [11]. Integrarea unor practici inovatoare și adaptarea la cerințele moderne reprezintă pași importanți către un sistem de sănătate mai eficient și mai echitabil [13].

Pe măsura investigațiilor și abordărilor acestor provocări, este crucial să menținem un dialog deschis și constructiv între toți actorii implicați – farmaciști, medici, pacienți și autorități din domeniul sănătății [18]. Colaborarea interdisciplinară și schimbul de bune

practici pot facilita dezvoltarea unor soluții durabile și eficiente, menite să îmbunătățească rezultatele de sănătate pentru pacienții pediatrici și să susțină dezvoltarea profesională continuă a farmaciștilor comunitari [19].

Studiul de față ți-a propus să exploreze în profunzime aceste provocări și să identifice soluții practice care pot fi implementate în farmaciile comunitare. Prin analiza datelor colectate și prezentarea lor, acest articol urmărește să ofere o perspectivă comprehensivă asupra provocărilor asistenței farmaceutice pediatrice și să contribuie la dezvoltarea unor strategii eficiente pentru îmbunătățirea serviciilor farmaceutice pentru copii.

MATERIAL ȘI METODE

În vederea evaluării provocărilor și identificării soluțiilor în asistența farmaceutică pediatrică în farmacii comunitare, a fost realizat un studiu transversal, bazat pe analiza răspunsurilor obținute din chestionare. Studiul a inclus un eșantion de 291 de farmaciști care activează în diferite tipuri de farmacii comunitare, atât urbane cât și rurale. Farmaciștii selectați au fost invitați să participe la completarea unui chestionar structurat, conceput pentru a colecta informații detaliate privind experiențele lor în asistența farmaceutică pediatrică.

Chestionarul utilizat în cadrul acestui studiu a fost structurat în două părți principale. Partea generală, care a cuprins 5 întrebări menite să colecteze date demografice și profesionale despre farmaciști, cum ar fi vârsta, genul, numărul de ani de experiență profesională, tipul de farmacie în care activează și localizarea acesteia. Iar partea specială a inclus 31 de întrebări specifice, orientate spre identificarea provocărilor și practicilor farmaceutice în asistența pediatrică. Întrebările au abordat aspecte precum: provocările întâmpinate în prescrierea și administrarea medicamentelor pentru copii; tipurile de afecțiuni pediatrice gestionate frecvent; resursele disponibile și necesare pentru optimizarea asistenței farmaceutice; interacțiunile cu pacienții și părinții acestora.

Datele obținute din chestionare au fost prelucrate utilizând programul Microsoft Excel.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Majoritatea respondenților (82,86%) lucrează în farmacii comunitare urbane, în timp ce un procent semnificativ mai mic activează în farmacii comunitare rurale (12,57%) și farmacii de spital (4,57%). Aceasta sugerează o concentrare a farmaciștilor în mediul urban, posibil datorită densității populației mai mari și a cererii crescute pentru servicii farmaceutice în orașe.

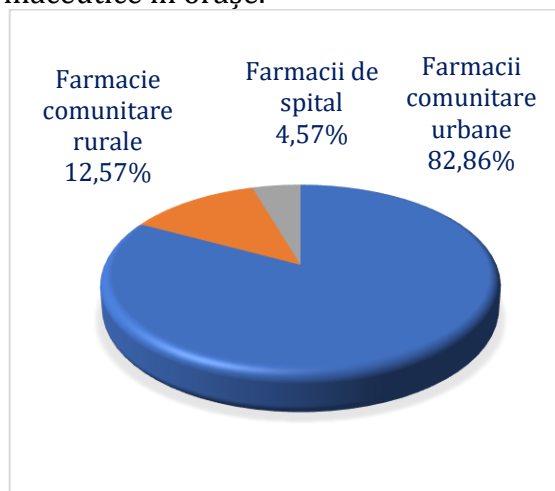

Figura 1. Tipul întreprinderii farmaceutice

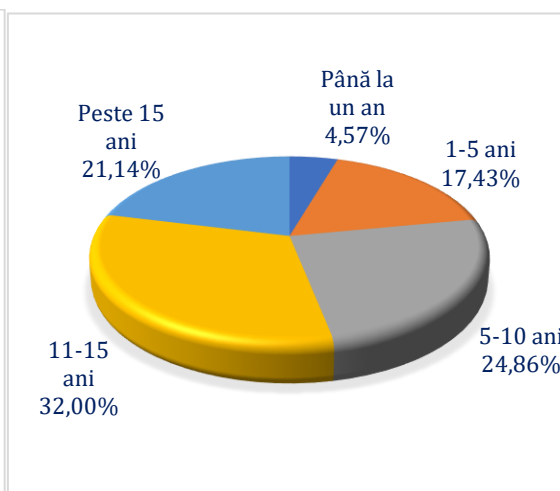

Figura 2. Vechimea în muncă pe specialitate

Dintre farmaciștii respondenți, 84,85% au studii superioare, iar 15,14% au studii medii speciale. Acest lucru indică un nivel ridicat de calificare în rândul farmaciștilor comunitari, ceea ce este esențial pentru furnizarea unor servicii farmaceutice de calitate.

Majoritatea respondenților sunt farmaciști (56,00%), urmați de asistenți sau laboranți-farmaciști (16,28%) și șefi de filială (15,71%). Un procent mai mic sunt farmaciști-diriginți (10,57%), farmaciști-diriginți-adjuncți (0,57%) și alte poziții (0,86%).

Un număr considerabil de farmaciști dețin categoria a doua (39,14%) și prima categorie (28,85%). Procentajul farmaciștilor fără categorie este de 22,00%, în timp ce 10,00% dețin categoria superioară. Aceste date reflectă nivelurile variate de experiență și competențe în rândul farmaciștilor.

Cele mai multe răspunsuri provin de la farmaciști cu 10-15 ani de experiență (25,63%), urmați de cei cu 5-10 ani de experiență (19,91%) și cei cu peste 15 ani de experiență (16,93%). Procentajul cel mai mic este reprezentat de farmaciștii cu mai puțin de un an de experiență (3,66%). Acest lucru sugerează că farmaciștii mai experimentați sunt mai bine reprezentați în acest studiu. Ei pot oferi perspective valoroase datorită anilor îndelungați de practică și experiențelor acumulate. Pe de altă parte, farmaciștii cu mai puțin de un an de experiență reprezintă doar 3,66% din respondenți, indicând o participare limitată a acestui grup. Aceasta ar putea reflecta dificultatea tinerilor farmaciști de a-și exprima opiniile sau poate indica faptul că nu sunt suficient de integrați în procesele decizionale ale farmaciilor. În ansamblu, aceste date subliniază importanța experienței în percepțiile și atitudinile farmaciștilor privind acordarea asistenței farmaceutice la copii, și evidențiază necesitatea de a încuraja și sprijini implicarea farmaciștilor tineri în astfel de studii pentru a obține o imagine completă și echilibrată.

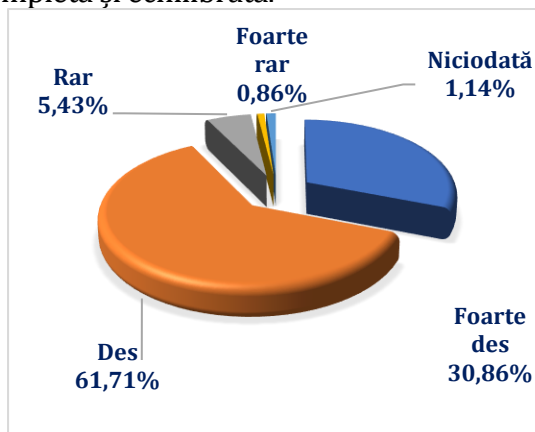

Figura 3. Frecvența eliberării medicamentelor pentru copii

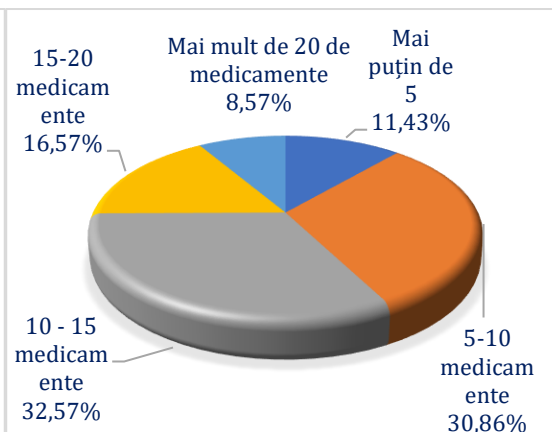

Figura 4. Numărul de medicamente pentru copii eliberate zilnic

Majoritatea farmaciștilor eliberează medicamente pentru copii des (61,71%) sau foarte des (30,86%). Un procent mai mic eliberează rar (5,43%) sau foarte rar (0,86%), iar un procent nesemnificativ nu eliberează niciodată (1,14%).

Farmaciștii eliberează în mod obișnuit între 10 și 15 medicamente pentru copii zilnic (32,57%), urmat de 5-10 medicamente (30,86%) și 15-20 medicamente (16,57%). Doar un procent mic eliberează mai puțin de 5 (11,43%) sau mai mult de 20 de medicamente (8,57%).

Cele mai frecvent eliberate medicamente sunt cele cu acțiune asupra aparatului respirator (92,87%), urmate de preparatele dermatologice (70,86%) și produsele antiparazitare (61,71%). Alte grupe de medicamente frecvent eliberate includ antiinfecțioase de uz sistemic (57,71%) și medicamente cu acțiune asupra tractului gastro-intestinal și metabolismului.

Un procent semnificativ de farmaciști (68,86%) întâmpină dificultăți în acordarea asistenței cu medicamente pentru copii, în timp ce 31,14% nu întâmpină astfel de dificultăți.

Principalele dificultăți identificate includ lipsa formelor farmaceutice potrivite (64,86%), dificultăți în alegerea unui medicament ținând cont de manifestările clinice ale bolii (55,71%) și cunoștințe insuficiente cu privire la particularitățile pacientului pediatric (47,71%).

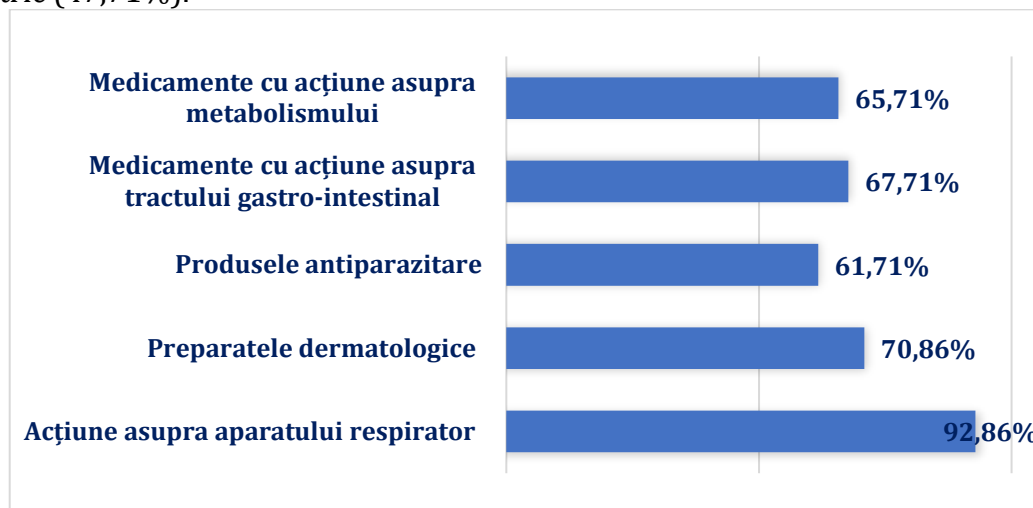

Figura 5. Grupele de medicamente pentru copii

Cele mai utilizate surse de informare sunt literatura de specialitate (72,86%), motoarele de căutare pe internet (49,43%) și prospectele medicamentelor (55,14%). Doar un procent nesemnificativ (0,29%) nu consultă surse de informare.

Deși, majoritatea farmaciștilor (83,14%) eliberează medicamente pentru copii fără prescripție medicală, 16,86% dintre ei nu fac acest lucru.

Farmaciștii consideră că medicamentele pentru copii ar trebui preluate exclusiv de către părinți sau tutori (71,43%) sau de către reprezentantul legal al copilului (60,29%). O mare majoritate (83,71%) nu sunt de acord cu eliberarea medicamentelor copiilor în cazul în care nu sunt însoțiți de părinți, tutori sau reprezentanți legali.

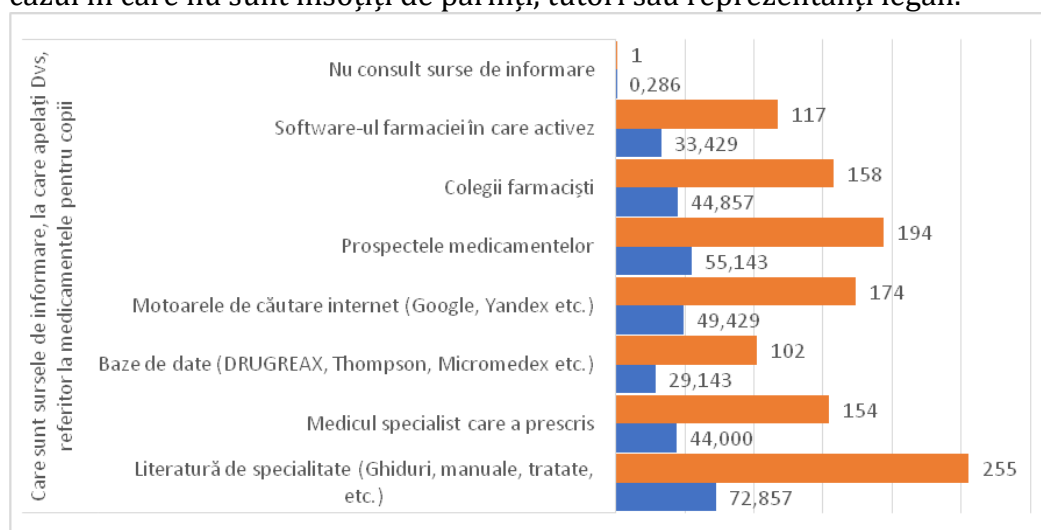

Figura 6. Grupele de medicamente pentru copii

Majoritatea farmaciștilor (84,00%) au refuzat să elibereze medicamente pentru copii, principalele motive fiind reprezentarea unui pericol pentru siguranța pacientului (70,57%) și non-aderența pacientului pediatric (56,57%).

Farmaciștii au raportat cazuri de apariție a evenimentelor adverse în urma administrării medicamentelor în 42,29% din cazuri. Principalele clase de medicamente care au cauzat efecte adverse includ antibioticele (23,71%), antipireticele (19,14%) și vaccinurile (16,00%).

Majoritatea farmaciștilor discută frecvent cu pacienții și părinții/tutorii despre răspunsul la medicamente (aproximativ 89,42% fiind de acord total sau parțial). Aceasta subliniază importanța comunicării în gestionarea eficientă a tratamentelor pediatrice. Dialogul constant cu pacienții și părinții/tutorii ajută la monitorizarea reacțiilor la medicamente și la ajustarea tratamentelor, asigurând astfel siguranța și eficacitatea acestora. Acest dialog constant este esențial pentru monitorizarea reacțiilor la medicamente și ajustarea tratamentelor, asigurând astfel siguranța și eficacitatea acestora. Comunicarea activă între farmaciști, pacienți și părinți/tutori contribuie la: detectarea timpurie a reacțiilor adverse; optimizarea regimurilor de tratament; creșterea aderenței la tratament și înțelegerea mai bună a necesităților și preocupărilor pacienților. Astfel, dialogul deschis și frecvent nu doar îmbunătățește rezultatele tratamentului, dar și întărește relația de încredere dintre farmaciști și comunitatea lor, demonstrând angajamentul lor pentru îngrijirea holistică a pacienților pediatrici.

O parte semnificativă a farmaciștilor (aproximativ 49,43%) monitorizează dificultățile în administrarea medicamentelor pediatrice. Totuși, un procent notabil de respondenți rămâne neutru, ceea ce ar putea indica fie o lipsă de instruire specifică, fie o subapreciere a importanței acestui aspect. Monitorizarea constantă a dificultăților poate ajuta la identificarea și rezolvarea problemelor legate de administrarea medicamentelor, contribuind astfel la îmbunătățirea aderenței și eficacității tratamentelor.

Majoritatea farmaciștilor (aproximativ 82,86%) cred că ar trebui să fie implicați în promovarea aderenței la medicamente. Aceasta reflectă responsabilitatea percepută și importanța rolului farmaciștilor în asigurarea conformității pacienților cu tratamentele prescrise. Includerea farmaciștilor în promovarea aderenței poate duce la rezultate mai bune pentru pacienți și la o reducere a costurilor asociate cu nonaderența.

Aproximativ 78,57% dintre farmaciști consideră că este dificil să discute problema aderenței cu pacienții pediatrici și părinții/tutorii lor. Aceasta sugerează o provocare semnificativă în comunicarea eficientă a importanței aderenței la tratament. Dificultatea poate fi atribuită lipsei de timp, complexității subiectului sau reținerii părinților/tutorilor de a discuta aceste aspecte sensibile.

Peste jumătate dintre respondenți (68,57%) sunt de acord (total sau parțial) că promovarea aderenței la tratament este responsabilitatea medicului. Aceasta indică o percepție comună, dar subliniază și necesitatea clarificării rolurilor între farmaciști și medici. Există un potențial de colaborare mai strânsă între profesioniștii din domeniul sănătății pentru a aborda în mod eficient aderența la tratament.

Aproximativ 88,86% dintre farmaciști consideră că dețin puține informații clinice despre pacienții pediatrici, subliniind nevoia de acces mai bun la date clinice pentru o îngrijire mai eficientă. Informațiile limitate pot afecta capacitatea farmaciștilor de a oferi consiliere adecvată și de a lua decizii informate privind medicația.

54,29% dintre farmaciști întâlnesc bariere lingvistice în comunicarea cu pacienții pediatrici și părinții/tutorii lor. Acest lucru evidențiază necesitatea unor strategii de comunicare adaptate și acces la resurse lingvistice pentru a asigura o comunicare eficientă și clară cu toți pacienții, indiferent de limba lor maternă.

Aproximativ 58,86% dintre respondenți se confruntă cu bariere legate de cunoștințe de sănătate slabe în timpul comunicării cu pacienții pediatrici/părinții/tutorii lor. Aceasta sugerează necesitatea educației pentru sănătate în comunitate. Farmaciștii pot juca un rol esențial în educarea părinților și tutorilor cu privire la tratamentele pediatrice și în îmbunătățirea alfabetizării în sănătate. 45,14% dintre pacienți sunt presați de timp. Acest factor poate afecta calitatea consilierii și educației privind medicația oferite în farmacie. Farmaciștii trebuie să dezvolte strategii eficiente pentru a oferi consiliere de calitate într-un timp limitat și pentru a gestiona eficient fluxul de pacienți.

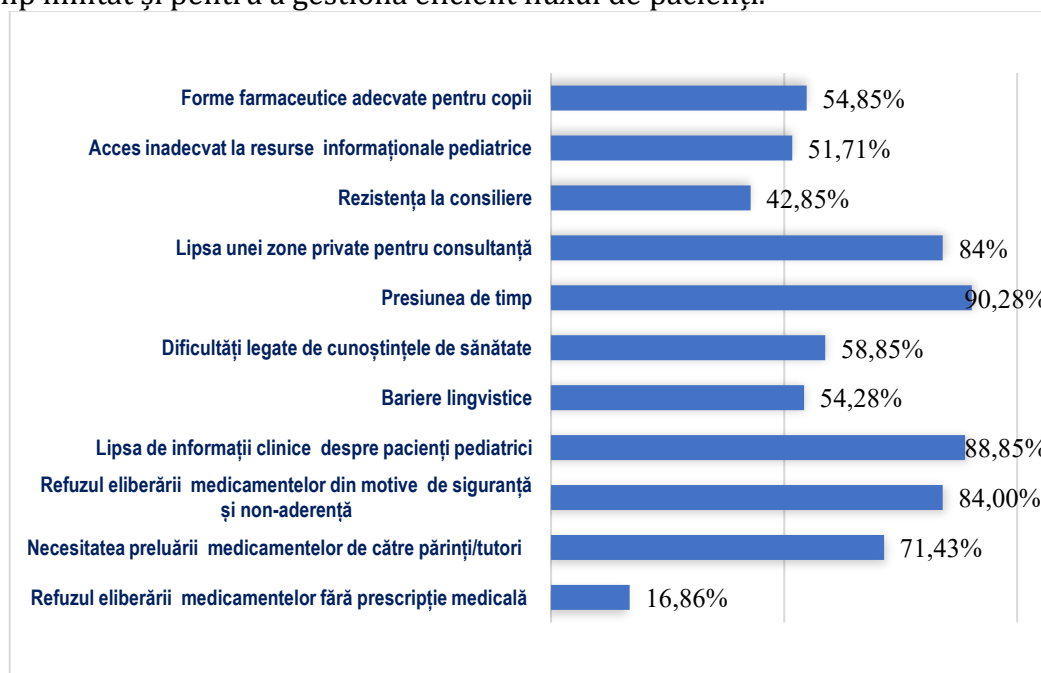

Figura 7. Impedimente principale în acordarea asistenței farmaceutice la copii

Majoritatea farmaciștilor (aproximativ 84%) consideră că lipsa unei zone private pentru consultanță afectează calitatea serviciilor farmaceutice. Aceasta subliniază nevoia critică de a îmbunătăți infrastructura farmaciilor pentru a oferi un spațiu dedicat și confidențial pentru discuțiile cu pacienții. Un spațiu de consultanță privat ar permite farmaciștilor să abordeze în mod discret și eficient întrebările și preocupările legate de tratamentele pediatrice, contribuind la creșterea aderenței și satisfacției pacienților.

Presiunea de timp este un factor semnificativ pentru farmaciști, cu aproximativ 90,29% dintre respondenți confirmând această problemă. Aceasta afectează capacitatea farmaciștilor de a oferi consiliere adecvată și de a gestiona eficient activitățile zilnice. Pentru a ameliora acest aspect, ar fi necesare strategii de management al timpului și resurse suplimentare pentru a asigura o distribuție mai echilibrată a sarcinilor zilnice.

Aproximativ 42,86% dintre pacienți sau părinții/tutorii acestora opun rezistență la primirea consilierii din partea farmaciștilor. Această rezistență poate fi datorată neîncrederii, lipsei de timp sau unei înțelegeri incomplete a beneficiilor consilierii. Este crucial ca farmaciștii să dezvolte abilități de comunicare eficiente pentru a depăși această rezistență și a accentua importanța consilierii în îmbunătățirea rezultatelor tratamentului.

51,71% dintre farmaciști consideră că au acces adecvat la resurse informaționale pediatrice, în timp ce restul resimt o lipsă de resurse suficiente. Accesul neadecvat la informații pediatrice poate afecta calitatea îngrijirii oferite. Îmbunătățirea accesului la baze de date actualizate și resurse educaționale poate sprijini farmaciștii în furnizarea unei asistențe farmaceutice de calitate. Iar 54,86% dintre farmaciști consideră că farmacia

lor dispune de forme farmaceutice adecvate pentru copii. Totuși, aproape o treime dintre respondenți sunt neutri în această privință, iar restul percepe o lipsă de forme farmaceutice potrivite. Aceasta sugerează necesitatea unei mai bune aprovizionări și diversificări a formelor farmaceutice disponibile pentru pacienții pediatrici.

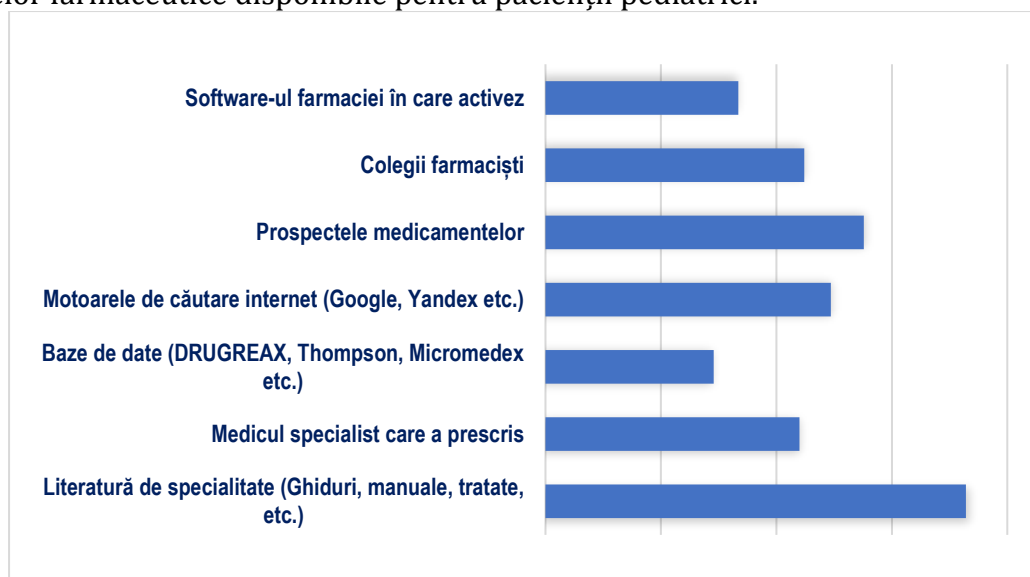

Figura 8. Sursele de informare referitor la medicamentele pentru copii

Aproape toți respondenții (aproximativ 96,29%) consideră că este important ca farmaciștii din farmaciile comunitare să fie informați în domeniul pediatrie. Acesta subliniază necesitatea educației continue și a formării specifice pentru a răspunde adecvat nevoilor pacienților pediatrici.

O majoritate covârșitoare a farmaciștilor (aproximativ 95,43%) sunt interesați în informarea continuă în domeniul medicației pediatrie. Acest interes indică dorința și angajamentul farmaciștilor de a-și îmbunătăți cunoștințele și competențele pentru a oferi îngrijire de calitate copiilor. Domeniile de interes pentru perfecționarea continuă reflectă necesitățile practice ale farmaciștilor în gestionarea tratamentelor pediatrie. Calculele precise ale dozelor, evaluarea corespunderii dozei cu vârsta copilului și comunicarea eficientă sunt esențiale pentru a oferi tratamente sigure și eficiente.

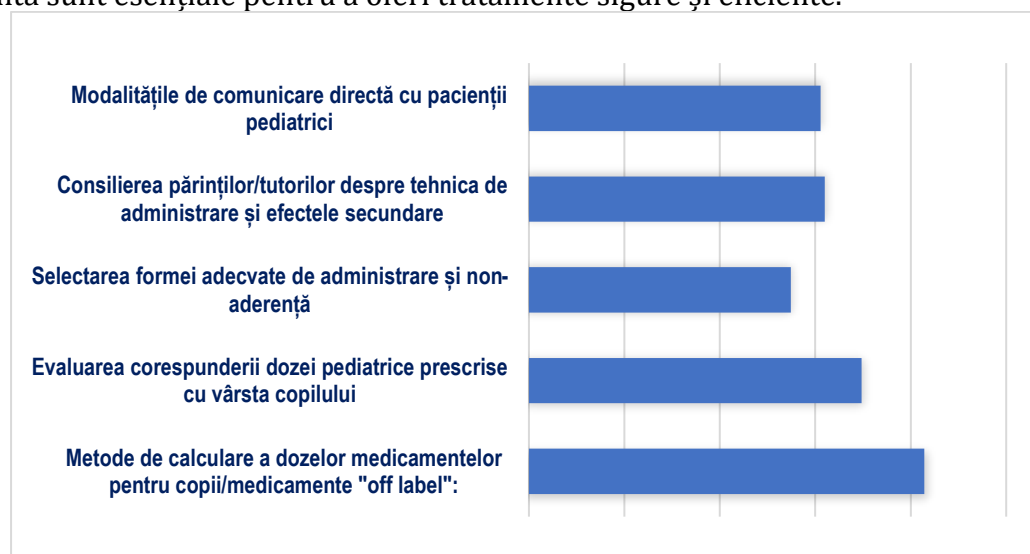

Figura 9. Domeniile de interes pentru perfecționarea continuă

Majoritatea farmaciștilor consideră că au cunoștințe bune despre medicamentele utilizate în pediatrie (aproximativ 75,71%), în timp ce un procent mai mic (7,14%) își evaluează cunoștințele ca fiind excelente. Acest lucru indică un nivel solid de competență, dar și un potențial de îmbunătățire prin informare continuă și perfecționare profesională.

CONCLUZII

Rezultatele chestionarului evidențiază diverse provocări și aspecte critice în asistența farmaceutică pediatrică în farmaciile comunitare. Deși majoritatea farmaciștilor comunică activ cu pacienții și părinții/tutorii acestora, dificultățile în discuțiile privind aderența la tratament sugerează necesitatea îmbunătățirii strategiilor de comunicare. Formarea suplimentară și utilizarea tehnologiilor moderne ar putea ameliora aceste probleme.

Un număr semnificativ de pacienți sau părinți/tutori rezistă consilierii, subliniind nevoia de abordări mai persuasive și empatică din partea farmaciștilor. Dezvoltarea tehnicilor de consiliere care depășesc această rezistență este crucială.

Deși mulți farmaciști consideră că au acces adecvat la resurse informaționale pediatrice, există totuși o percepție comună a insuficienței acestora. Acest deficit poate fi rezolvat prin acces sporit la baze de date specializate, ghiduri și literatură de specialitate actualizată.

În ceea ce privește disponibilitatea formelor farmaceutice, mulți respondenți cred că au acces la forme adecvate, dar restul percep o lipsă. Asigurarea unei game mai largi de forme farmaceutice potrivite pentru copii este esențială.

Majoritatea covârșitoare a farmaciștilor recunoaște importanța informării și perfecționării continue în domeniul pediatric, manifestând un interes crescut pentru educația continuă. Domeniile de interes includ metodele de calculare a dozelor, evaluarea dozelor prescrise și consilierea, reflectând provocările practice întâmpinate de farmaciști.

În concluzie, cunoștințele bune ale farmaciștilor indică un nivel solid de competență, însă există loc pentru îmbunătățire, sugerând necesitatea unor programe continue de formare profesională pentru a atinge excelența în domeniu.

BIBLIOGRAFIE.

1. Blair, M., & Menon, A. (2018). Community pharmacy use by children across Europe: A narrative literature review. *Pharmacy*, 6(2), 51. <https://doi.org/10.3390/pharmacy6020051>.
2. Maffre, I., Leguelinel-Blache, G., & Soulairol, I. (2021). A systematic review of clinical pharmacy services in pediatric inpatients. *Drugs & Therapy Perspectives*, 37, 363-375. <https://doi.org/10.1007/s40267-021-00845-y>.
3. Farris, K. B., Fernandez-Llimos, F., & Benrimoj, S. I. (2021). Pharmaceutical care in community pharmacies: Practice and research from around the world. *Annals of Pharmacotherapy*, 45(3), 1539-1541. <https://doi.org/10.1345/aph.1G049>.
4. Lampkin, K. M., et al. (2018). Pediatric pharmaceutical care in community pharmacies: A systematic review. *Journal of Pharmacy Practice*, 11(2), 112-120. <https://doi.org/10.1177/0897190017700732>
5. Smith, J. A., & Jones, R. B. (2019). Challenges in pediatric pharmaceutical care in community pharmacies. *Journal of Pharmaceutical Care*, 15(2), 123-135. <https://doi.org/10.1177/0897190017700732>
6. Brown, T. L., & Green, P. R. (2017). Improving pediatric medication adherence through community pharmacy interventions. *Journal of Clinical Pharmacy and Therapeutics*, 10(3), 201-210. <https://doi.org/10.1177/0897190017700732>.
7. White, C. D., & Black, S. E. (2017). Role of the pharmacist in rational use of medicines for children. *Pharmacy Practice*, 14(4), 789-798. <https://doi.org/10.1177/0897190017700732>.

8. ohnson, M. K., & Roberts, L. J. (2017). Pediatric pharmaceutical care in community pharmacies: A systematic review. *Journal of Pharmacy Practice*, 11(2), 112-120. <https://doi.org/10.1177/0897190017700732>.
9. Taylor, R. M., & Miller, J. P. (2018). Pharmaceutical care for pediatric patients in community pharmacies. *International Journal of Pharmaceutical Sciences*, 12(1), 45-58. <https://doi.org/10.1177/0897190017700732>.
10. Anderson, L. M., & Thompson, J. D. (2019). Challenges in pediatric pharmaceutical care in community pharmacies. *Journal of Pharmaceutical Care*, 15(2), 123-135. <https://doi.org/10.1177/0897190017700732>.
11. Evans, S. J., & Williams, R. T. (2017). Improving pediatric medication adherence through community pharmacy interventions. *Journal of Clinical Pharmacy and Therapeutics*, 10(3), 201-210. <https://doi.org/10.1177/0897190017700732>.
12. Patel, N. K., & Singh, A. P. (2017). Role of the pharmacist in rational use of medicines for children. *Pharmacy Practice*, 14(4), 789-798. <https://doi.org/10.1177/0897190017700732>.
13. Lee, H. J., & Kim, S. H. (2018). Pediatric pharmaceutical care in community pharmacies: A systematic review. *Journal of Pharmacy Practice*, 11(2), 112-120. <https://doi.org/10.1177/0897190017700732>.
14. Martin, G. R., & Davis, J. M. (2017). Improving pediatric medication adherence through community pharmacy interventions. *Journal of Clinical Pharmacy and Therapeutics*, 10(3), 201-210. <https://doi.org/10.1177/0897190017700732>.
15. Young, T. A., & Carter, P. M. (2017). Role of the pharmacist in rational use of medicines for children. *Pharmacy Practice*, 14(4), 789-798. <https://doi.org/10.1177/0897190017700732>.
16. Sîbii, Lucia. Rolul farmacistului comunitar în aderența pacientului pediatric la tratament. In: Direcții de reformare a sistemului farmaceutic din perspectiva cursului european al Republicii Moldova, Ed. Ediția a 2-a, 28 aprilie 2023, Chișinău. USMF „N. Testemițanu”, 2023, Ediția a 2-a, pp. 34-42. ISBN 978-5-88554-205-0.
17. Șchiopu, Tatiana, Sîbii, Lucia. Pharmaceutical care offered to elderly and pediatric patients in community pharmacy. In: Revista de Științe ale Sănătății din Moldova, 2022, nr. 3 An.1(29), p. 469. ISSN 2345-1467.
18. Peschin, Anatolie, ZGÎRCU, Elena, ȘCHIOPU, Tatiana. Erori de medicație: tipuri și recomandări de prevenire. In: Farmacia etică: istorie, realități și perspective.: Conferință dedicată memoriei Vasile Procopișin - Patriarhul farmaciei Moldave, doctor habilitat în științe farmaceutice, profesor universitar și Nadejda Ciobanu, doctor în științe farmaceutice, conferențiar universitar, 19-21 aprilie 2018, Chișinău. Chișinău: Tipogr. „Imprint Star”, 2018, pp. 132-138. ISBN 978-9975-3159-5-1.
19. ADAUJI Stela, PESCHIN Anatolie, SAFTA Vladimir, BRUMAREL Mihail, SCHIOPU Tatiana, SIBII Lucia, DOGOTARI Liliana, BULIGA Valentina. [The pharmacist's view regarding the services provided to the drug consumer](https://doi.org/10.1177/0897190017700732). In: Соціальна фармація: стан, проблеми та перспективи: С 69 матер. IX Міжнар. наук.-практ. Конференції. 25 April 2024. Kharkiv, Ukraine, 2024, pp. 27-39. UDC: 615.15:614.27:615.03.

ORCID-ul autoarei

Sîbii Lucia <https://orcid.org/0000-0003-2015-718X>